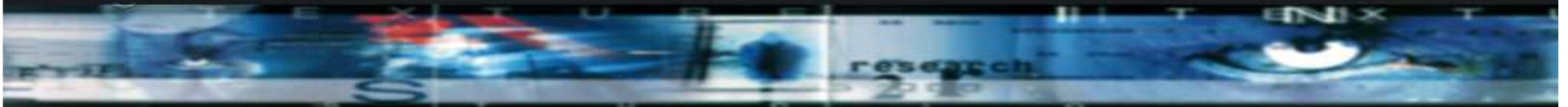

XML

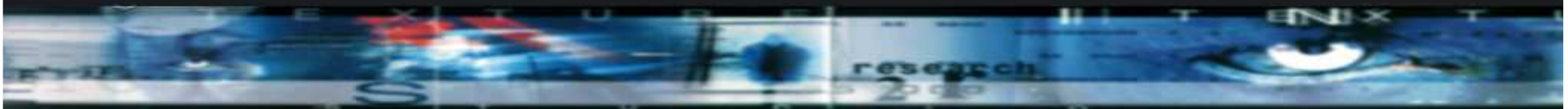
Sadržaj

- **Osnovna pravila XML-a**
- **Šta znači kad je XML dokument dobro formiran**
- **Komponente iz kojih se sastoji XML dokument**

Šta je XML?

- **XML je napravljen u cilju čuvanja, prenosa i razmene podatka.**
- **XML tagovi nisu predefinisani. Autor sam definiše tagove koji će se koristiti.**
- **Može biti smešten (prikazan):**
  - **Kao normalan dokument smešten na disku**
  - **Poruka koja se šalje preko HTTP-a**
  - **Znakovni niz u programskom jeziku**
  - **Svaki drugi način korišćenja tekstualnih podataka**

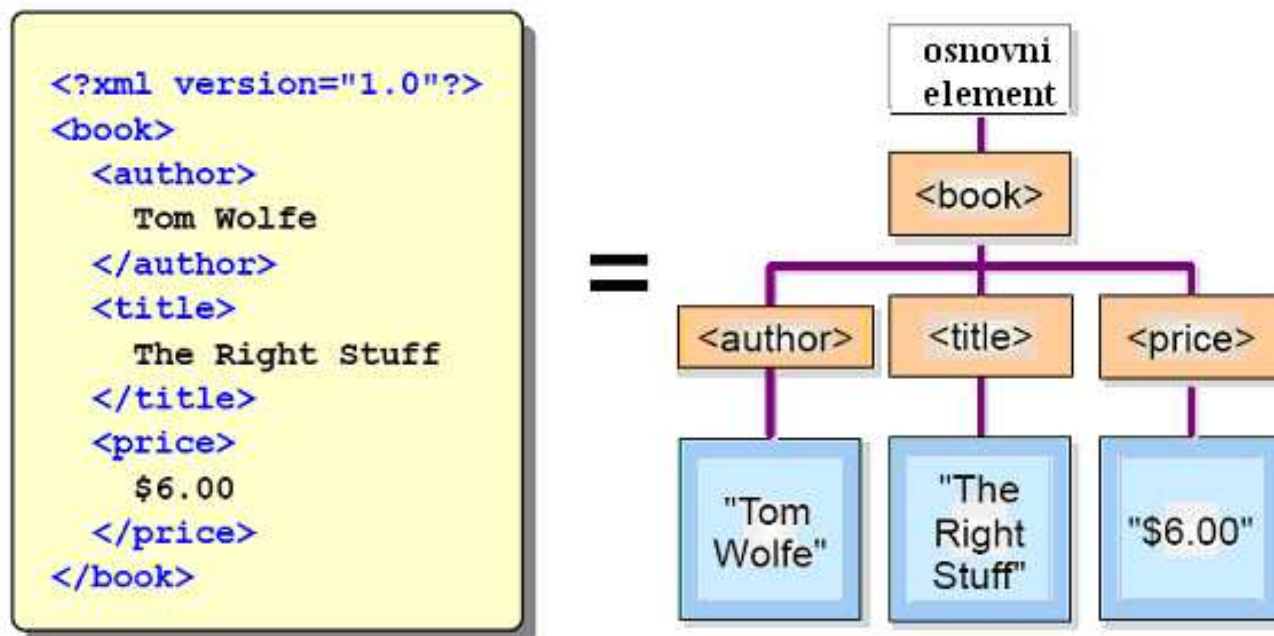
Šta je XML?

- Korišćenjem XMLa podaci se smeštaju izvan HTML dokumenta
- XML omogućava razmenu podataka između nekompatibilnih sistema
- XML podaci se čuvaju u *plain text* formatu što omogućava hardver i softver nezavistan način razmene podataka
- XML se koristi za čuvanje podataka u fajlovima ili bazama podataka
- XML se koristi i za kreiranje novih jezika, npr. WML (Wireless Markup Language)

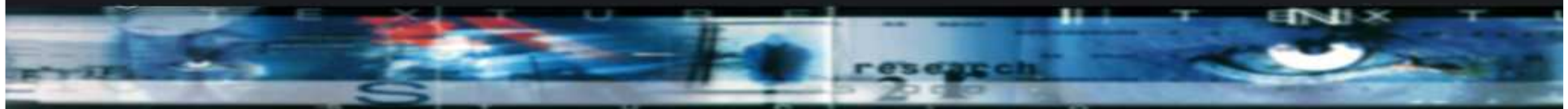
XML kao stablo– primer

- **Možemo smatrati da XML dokument ima strukturu hijerarhijskog stabla.**

Osnovna struktura XML dokumenta

<code><?xml version="1.0"?></code>	"Opciona" prva linija; obavezna ukoliko kodiranje nije UTF-8 ili UTF-16
<code><book></code>	Početni kontrolni kod osnovnog elementa
<code><title></code> Alphabet from A to Z <code></title></code>	Prvo dete element sa tekstom
<code><isbn number="1112-23-4356" /></code>	Prazan element (bez teksta)
<code><author></code>	Početni kontrolni kod elementa
<code><firstName>Boreng</firstName></code> <code><lastName>Riter</lastName></code>	Ugnježdena deca elementi
<code></author></code>	Završni kontrolni kod elementa
<code><chapter title="Letter A"></code> The letter A is the first in the alphabet. It is also the first of five vowels . <code></chapter></code>	Element koji sadrži atribut i parsirane znakovne podatke (PCDATA)
<code><!-- The rest of the letter chapters are missing --></code>	Komentar
<code><chapter title="Letter Z"></code> The letter Z is the last letter in the alphabet. <code></chapter></code>	Poslednji element u dokumentu
<code></book></code>	Završni kontrolni kod osnovnog elementa

Sintaksa

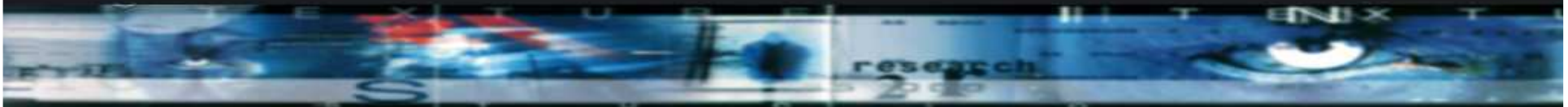
- Elementi moraju biti valjano ugnježdjeni
  - XML tagovi su *case sensitive*
  - Svi elementi moraju biti zatvoreni
  - Svaki dokument mora imati osnovni element
  - Vrednosti atributa se navode između navodnika
  - Za razliku od HTMLa XML čuva razmak
-
- **<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>**
  - **ISO-8859-1**
  - **ISO-8859-2**
  - **ISO-8859-5**

Jedinstven osnovni element

- **Svaki XML dokument mora da ima samo jedan osnovni element**

Ispravno:	Neispravno:
<pre><?xml version="1.0"?> <colors> <color>red</color> <color>green</color> </colors></pre>	<pre><?xml version="1.0"?> <color>red</color> <color>green</color></pre>
Colors je ovde osnovni element.	Color predstavlja dva osnovna elementa.

Kontrolni kodovi

- Elementi se sastoje od početnog i završnog kontrolnog koda.

Primer: `<color>red</color>`

- Elementi mogu sadržati atribute u okviru početnog kontrolnog koda.

Primer: `<book isbn="34323"></book>`

- Prazni elementi ne sadrže decu elemente niti tekst

Primer: `<record key="123"></record>`

`<record key="123" />`

`<record />`

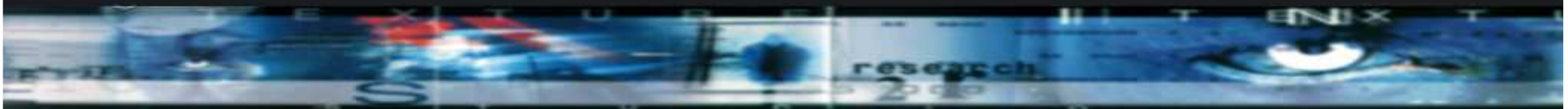
Ugnježdavanje elemenata

- **Elementi moraju biti propisno ugnježdjeni.**
Završni kontrolni kodovi unutrašnjih elemenata moraju da se pojave pre završnih kontrolnih kodova spoljašnjih elemenata.
- **Ne postoji pravilo koje određuje broj dece elemenata ili podataka koji mogu biti ugnježdjeni unutar početnog i završnog koda elementa**

Konvencija o imenima

- **Prvi znak mora biti A-Z, a-z, ili _ (donja crta)**
- **Posle prvog znaka može doći bilo koji broj slova, crtica, razmaka, dvotački i donjih crta**
- **XML razlikuje mala i velika slova**
- **Imena ne smeju da sadrže razmake**
- **Imena ne smeju imati prefiks xml, jer to imaju rezervisane reči u XML-u**
- **Nije neophodno pisati kratka imena, koristiti opisna imena za elemente i attribute**

Sadržaj elemenata

- **Prazan**
- **Jednostavan**
- **Sadrži druge elemente**
- **Mešovit sadržaj - sadrži tekst i/ili druge elemente**

<title><ref>XML</ref> Example</title>

<chapter>

Chapter information

<para>What is XML</para>

<para>What is HTML</para>

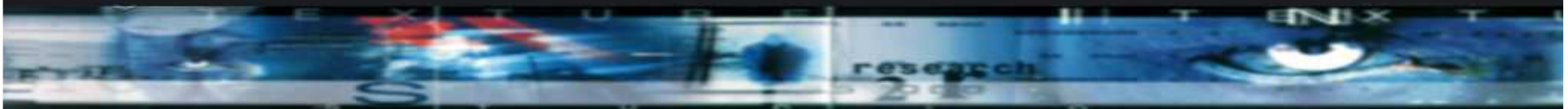
More chapter information

</chapter>

Atributi

- Dodatne informacije o elementu
- Vrednosti atributa se navode između znakova navoda " " ili ' '
- `<osoba pol="muški">` ili `<osoba pol='muški'>`
- Ako atribut sadrži duple znake navoda onda može da se navede između jednostrukih znakova navoda.
`<osoba ime='Pera "Pekar" Petrović'>`
- Element može da ima nekoliko atributa , svaki sa jedinstvenim imenom

Kada koristi elemente a kada attribute?

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
```

```
<poruka datum="25/05/2005" >
```

```
<za>Peru</za>
```

```
<od>Mike</od>
```

```
<naslov>Pozdrav</naslov>
```

```
<sadrzaj>Vidimo se sutra!</sadrzaj>
```

```
</poruka>
```

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
```

```
<poruka>
```

```
<datum>25/05/2005</datum>
```

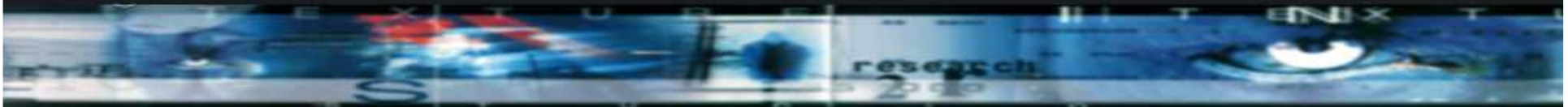
```
<za>Peru</za>
```

```
<od>Mike</od>
```

```
<naslov>Pozdrav</naslov>
```

```
<sadrzaj>Vidimo se sutra!</sadrzaj>
```

```
</poruka>
```


Kada koristi elemente a kada attribute?

▪ Prošireni datum element

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
```

```
<poruka>
```

```
<datum>
```

```
<dan>25</dan>
```

```
<mesec>5</mesec>
```

```
<godina>2005</godina>
```

```
</datum>
```

```
<za>Peru</za>
```

```
<od>Mike</od>
```

```
<naslov>Pozdrav</naslov>
```

```
<sadrzaj>Vidimo se sutra!</sadrzaj>
```

```
</poruka>
```


Kada koristi elemente a kada attribute?

- **Nedostatci atributa:**

Ne mogu sadržati višestruke vrednosti (elementi mogu)

Ne mogu se lako proširiti

Teži su za korišćenje

Teško se testiraju korišćenjem Document Type Definition (DTD), koji se koristi za definisanje legalnih elemenata XML dokumenta

Kada koristi elemente a kada attribute?

<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>

<poruka id="153">

<za>Peru</za>

<od>Mike</od>

<naslov>Pozdrav</naslov>

<sadrzaj>Vidimo se sutra!</sadrzaj>

</poruka>

XML validacija

- **Tekst može da bude**
- **Dobro formirani (well formed) XML dokumenti su oni XML dokumenti koji imaju korektnu sintaksu**
- **Validni XML dokumenti su oni koji odgovaraju DTD pravilima**
- **DTD definiše strukturu XML dokumenta sa listom njegovih validnih elemenata**
- **Greške u XML dokumentu će zaustaviti program. Svi XML dokumenti treba da budu kompatibilni, a XML softver jednostavan**

XML i *browser-i*

- Većina *browser-a* podržava XML, ali svi *browser-i* nemaju celokupnu podršku za XML
- XML fajlovi se mogu prikazati u Mozilla, Firefox, Opera, Internet Explorer i Netscape 6+ browser-ima
- XML document se prikazuje sa obojenim elementima. Plus (+) ili minus znak (-) sa leve strane elementa se može klikuniti u cilju proširenja ili smanjenja strukture elementa. Za prikazivanje XML *source-a* (bez + i - znaka) treba selektovati "View Page Source" ili "View Source" iz browser menija.

XML parser i CDATA

- **XML parser omogućava čitanje, kreiranje i obradu XML dokumenta**
- **Microsoft's XML parser je COM komponenta i sadrži sve potrebne funkcije koje omogućavaju kreiranje čvorova stabla, pristup njihovim atributima, brisanje, dodavanje čvorova i konvertovanje čvorova stabla nazad u XML dokument**
- **Ceo tekst XML dokumenta se parsira osim onog dela koji se nalazi u okviru CDATA sekcije**
- **Kada se parsira XML element parsira se i tekst koji sadrži , jer XML elementi mogu sadržati i druge elemente**

XML parser i CDATA

`<poruka>Ovaj tekst se takodje parsira</poruka>`

`<osoba>`

`<ime>Pera</ime>`

`<prezime>Peric</prezime>`

`</osoba>`

`<message>if salary < 1000 then</message>`

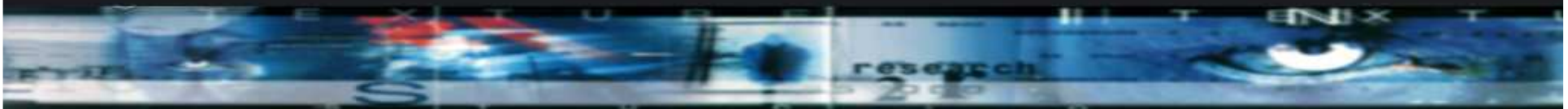
`<message>if salary &lt; 1000 then</message>`

&lt;	<	less than
&gt;	>	greater than
&amp;	&	ampersand
&apos;	'	apostrophe
&quot;	"	quotation mark

CDATA

- **Sintaksa:** `<![CDATA[ ...Ovde može bilo šta... ]]>`
Primedba: Sve osim znakovnog niza `"]]>"`; To ubacujemo sa `"]]>"`
- **CDATA nije parsiran pa se kao takav i posmatra**
- **Korisno za ubacivanje drugih jezika u okviru XML-a.**
  - HTML dokumenata.
  - XML dokumenata.
  - JavaScript izvornog koda.
  - Ili nekog drugog teksta sa dosta specijalnih znakova

CDATA - primer

```
<script><![CDATA[  
function matchwo(a,b) {  
  if (a < b && a < 0)  
  then  
    { return 1 }  
  else  
    { return 0 }  
}  
]]></script>
```

```
<script><![CDATA[  
function matchwo(a,b) {  
  if (a < b &#38;&#38; a < 0)  
  then  
    { return 1 }  
  else  
    { return 0 }  
}  
]]></script>
```

```
<nameXML>  
  <![CDATA[  
    <name common="freddy" breed="springer-spaniel">  
      Sir Frederick of Ledyard's End  
    </name>  
  ]]>  
</nameXML>
```


XML - namespaces

- **S obzirom na to da elementi u XMLu nisu predefinisani može doći do konflikta imena.**
- **Informacije u tabeli:**

```
<table>  
  <tr>  
    <td>Apples</td>  
    <td>Bananas</td>  
  </tr>  
</table>
```

- **Informacije o tabeli:**

```
<table>  
  <name>African Coffee Table</name>  
  <width>80</width>  
  <length>120</length>  
</table>
```


XML - namespaces

- **Ovaj problem se rešava korišćenjem prefiksa:**

```
<h:table>
```

```
  <h:tr>
```

```
    <h:td>Apples</h:td>
```

```
    <h:td>Bananas</h:td>
```

```
  </h:tr>
```

```
</h:table>
```

```
<f:table>
```

```
  <f:name>African Coffee Table</f:name>
```

```
  <f:width>80</f:width>
```

```
  <f:length>120</f:length>
```

```
</f:table>
```


XML - namespaces

▪ Namespaces:

```
<h:table xmlns:h="http://www.w3.org/TR/html4/">  
  <h:tr>  
    <h:td>Apples</h:td>  
    <h:td>Bananas</h:td>  
  </h:tr>  
</h:table>
```

```
<f:table xmlns:f="http://www.w3schools.com/furniture">  
  <f:name>African Coffee Table</f:name>  
  <f:width>80</f:width>  
  <f:length>120</f:length>  
</f:table>
```


Pitanja?

Elektrotehnički fakultet
Univerzitet u Beogradu

